

Олеся Дроздовська

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6687-4518>

кандидатка філологічних наук, старша наукова співробітниця,
старша наукова співробітниця

Науково-дослідного інституту пресознавства,
Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника
(Львів, Україна)
olesyadroz@gmail.com

УДК 070.445(477.8)"1925/1939":070-055.2(=161.2)(510)

**ЖУРНАЛ «ЖІНОЧА ДОЛЯ»
(КОЛОМІЯ, 1925–1939 рр.)
І УКРАЇНСЬКІ АВТОРКИ З КИТАЮ**

DOI 10.37222/2786-7552-2026-8-1

Мета статті – дослідити одну з маловивчених сторінок історії коломийського часопису «Жіноча Доля», пов'язану з українками, які у 20–30-х рр. ХХ ст. проживали в Китаї; з'ясувати особливості їхньої співпраці з виданням й визначити основні тематичні напрями надрукованих матеріалів. **Завдання** – встановити коло авторок, які дописували до журналу з різних міст Китаю, виявити їхні публікації та здійснити тематичний аналіз текстів. Серед **методів**, застосованих у процесі підготовки розвідки, – метод прес-кліпінгу, біографічний, компаративний та аналітичний методи. У результаті дослідження з'ясовано, що, крім епістолярію та репортажів відомої мандрівниці, журналістки і письменниці С. Яблонської, на сторінках журналу «Жіноча Доля» друкувалися матеріали М. Мельник, В. Осипенко, О. Рейтер, К. Слоновської та інших українок із Харбіна, Тяньцзіня, Шанхая. **Новизна** дослідження полягає у введенні до наукового обігу цього маловідомого епізоду історії коломийського часопису. У **висновках** наголошено, що співробітництво зазначених авторок із журналом не мало регу-

Для цитування: Дроздовська, О. (2026). Журнал «Жіноча Доля» (Коломия, 1925–1939 рр.) і українські авторки з Китаю. *Пресознавство*, 8, 3–32. Львів. <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2026-8-1>

лярного характеру, а було епізодичним, що зумовлювалося як відстанню, так і суспільно-політичними подіями в Китаї впродовж 1930-х рр. Відзначено жанрову специфіку публікацій цих авторок, яка полягає у переважанні репортажних та епістолярних матеріалів. Аналіз їхнього змістового наповнення дав змогу визначити такі основні тематичні напрями: 1) особливості повсякденного життя, культури та традицій китайського і японського народів, а також актуальні суспільно-політичні події в регіоні; 2) соціально-політичне становище українців і діяльність українських громадських інституцій у Китаї в 1930-х рр. Наголошено, що журнал виконував функцію інформаційно-комунікативної платформи, сприяючи зв'язкам українок, що проживали у різних містах Китаю, з Україною, та українськими еміграційними середовищами в інших країнах світу.

Ключові слова: українська жіноча преса, журнал «Жіноча Доля», українські авторки з Китаю, публікаційна активність, тематичний аналіз, українські емігрантські спільноти в Китаї, міжвоєнний період.

Постановка проблеми. Комплексне дослідження історії пресового видання передбачає вивчення особливостей його створення та функціонування, окреслення редакційної політики, критичне осмислення тематичного наповнення, характеристику жанрової палітри, з'ясування впливу на читацьку аудиторію та резонансу в суспільстві тощо. Процес реконструкції історії часопису охоплює також аналіз діяльності як ключових постатей видання (засновників, меценатів, видавців, редакторів, провідних співробітників), так і максимально повне відтворення кола його авторів, зокрема встановлення прихованого авторства, розрізнення авторів-тезок, з'ясування характеру і причин співпраці конкретних осіб із виданням тощо.

Журнал «Жіноча Доля» (Коломия) свого часу став унікальним двотижневиком (згодом – місячником), який завдяки співзасновниці й головній редакторці Олені Кисілевській та редакційному колективу впродовж п'ятнадцяти років об'єднував довкола себе чимале коло постійних авторів і епізодичних дописувачів. Із часописом співпрацювали або зрідка надсилали свої матеріали не лише ті, хто впродовж 1925–1939 рр. проживав у Галичині.

Його співробітниками чи авторами, які публікувалися принагідно, ставали представники української еміграції у різних країнах Європи, Азії, Північної і Південної Америки. Однак співучасть у формуванні змісту журналу авторів з-поза меж українських земель, зокрема тих, які проживали чи певний час перебували у Китаї, досі залишається однією з найменш вивчених сторінок історії цього видання.

Мета статті – дослідити одну з маловивчених сторінок історії коломийського журналу «Жіноча Доля», пов'язану з українськими авторками з Китаю; з'ясувати особливості їхньої публікаційної активності у виданні та проаналізувати тематичний спектр надрукованих матеріалів.

Об'єкт дослідження – журнал «Жіноча Доля», який під редактуванням О. Кисілевської виходив у Коломиї впродовж 1925–1939 рр.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В сучасному українському академічному дискурсі українська преса минулого століття продовжує залишатися об'єктом історичних, культурологічних, медіазнавчих студій, а також важливим наративним джерелом для вивчення різноманітних суспільно-політичних подій і процесів. Серед досліджень, які були опубліковані лише упродовж 2025 р. і на початку 2026 р., – статті В. Габора (Габор, 2025), О. Білоус і В. Лизанчука (Білоус & Лизанчук, 2025), О. Католі (Катола, 2025), Ю. Колісника (Колісник, 2026), С. Костя і Т. Бурдеги (Кость & Бурдега, 2026), Н. Кулеші й М. Посівнича (Kulesha & Posivnych, 2025), М. Нагорняк (Нагорняк, 2025), О. Середи (Середи, 2025).

Журнал «Жіноча Доля» неодноразово привертав увагу українських дослідників, адже був і залишається цікавим не тільки через читацьке призначення – жіноча аудиторія, а й завдяки різнобарвності контенту та широкому авторському колу. Зокрема, В. Качкан, аналізуючи зміст часопису, відзначив, що на його сторінках «читачі різних вікових груп та художніх уподобань знаходили необхідну інформацію через різножанрові публікації – від політики та громадсько-культурного життя, від просвітництва до порад у господарстві» (Качкан, 1993, с. 234). На популярності журналу серед читачів як на українських землях, так і серед широких кіл діаспори, а також на його ролі у

розвитку національного жіночого руху в Галичині наголошували у свої розвідках І. Монолатій (Монолатій, 1994) та В. Передирій (Передирій, 1996, с. 29–34; 2010). У контексті літературного процесу Галичини початку ХХ ст. це видання й зокрема опубліковані у ньому літературно-критичні та художні твори досліджував Л. Кліщ (Кліщ, 2006). Аналіз політичної тематики публікацій «Жіночої Долі» та еволюційних змін у світоглядній парадигмі щодо ролі жінки в суспільстві здійснила М. Павлюх (Павлюх, 2022), а специфіку висвітлення емансипаційного руху простежила М. Комариця (Комариця, 2024). Характеристиці особливостей епістолярної комунікації редакторки видання О. Кисілевської та С. Яблонської присвячено наукову розвідку Л. Сніцарчук (Сніцарчук, 2023), а на осмисленні феномена моди на сторінках журналу «Жіноча Воля», який був додатком до «Жіночої Долі», зосередили свою увагу Н. Зелінська і Х. Астапцева (Зелінська, Астапцева, 2025).

Водночас у науковому дискурсі відсутні дослідження авторського корпусу «Жіночої Долі», а також присвячені декодуванню криптонімів і псевдонімів, якими підписано досить багато матеріалів на його сторінках. Малодослідженим залишається і співробітництво з виданням українських емігрантів у Європі, Північній і Південній Америці та Східній Азії, а саме – у Китаї.

Сьогодні добре відомими є як ім'я, так і факт співробітництва із редакцією «Жіночої Долі» української мандрівниці, журналістки, письменниці Софії Яблонської, яка кілька років жила у Китаї, зокрема у м. Юнан-Фу (тепер – м. Куньмін). Проте імена інших авторок коломийського видання, які проживали в таких містах Китаю, як Пакхой (тепер – м. Бейхай), Пекін, Тяньцзін, Харбін, Шанхай, а також їхня публікаційна активність на його сторінках, досі не стали об'єктом наукового дослідження.

Наукова новизна дослідження полягає в аналізі публікаційної активності на сторінках журналу «Жіноча Доля» Маріанни Мельник, Варвари Осипенко, Олени Рейтер, Капітолїни Слоновської, Софії Яблонської та ін., що передбачає визначення специфіки їхньої співпраці з виданням та окреслення жанрових і тематичних особливостей надрукованих у часописі текстів.

Методи дослідження. Методологічний апарат статті ґрунтується на історичному, соціокультурному та комунікативному

підходах, а також на поєднанні загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, зокрема описового, аналітичного та компаративного методів, а також методів прес-кліпінгу, контент-аналізу і біографічної евристики. Застосування зазначених підходів і методів дало змогу виявити на сторінках журналу авторок, які дописували до нього з різних міст Китаю, та ідентифікувати їхні тексти; встановити автономні дописувачок, які друкувалися під псевдонімами та криптонімами (Маряна Г., Charly, M. M.; O. P., P.); з'ясувати особливості публікаційної активності українок з Китаю в журналі, а також проаналізувати тематичне спрямування і жанрову специфіку їхніх матеріалів.

Виклад основного матеріалу. У першій половині ХХ ст. Коломия, як слушно підкреслював Анатоль Курдидик, «була поважним центром української жіночої преси» (Курдидик, 1988, с. 317). Тут у вересні 1925 р. з ініціативи Союзу українок почав виходити журнал «Жіноча Доля», а згодом, як додатки до нього, – часописи «Жіноча Воля» (для сільського жіноцтва) і «Світ Молоді» (для дівчат). Окрім того, до початку Другої світової війни редакція «Жіночої Долі» видала низку календарів-альманахів під різними назвами.

З виходом у світ першого числа «Жіноча Доля» стрімко набувала популярності. Вагому роль у цьому відіграли не лише її організаційна приналежність видання, а й ім'я редакторки – Олени Кисілевської, а також її родинні зв'язки, широке коло спілкування. Уже в другому числі

за 1925 р. у часописі запрацював «Відділ американський». Упродовж семи років його відповідальним редактором був рідний брат О. Кисілевської, який підтримував її словом і фінансово, – Володимир Сіменович. Під його керівництвом у Чикаго працював «малий редакційний гурток», який взяв «в свої руки ведення» цього відділу (Сіменс, 1925). Поступово коло закордонних представників часопису зростало, серед них, зокрема, були: Олена Лотоцька в США, Ганна Романчич, Євгенія Ситник та Савеля Стечишин у Канаді, Дмитро Геродот у Румунії, Сергій Савицький у Бразилії. Окрім того, журнал можна було передплатити в головних управах і філіях Союзу українок та в інших українських жіночих організаціях.

Аудиторія журналу була надзвичайно широкою. Його передплачували не лише в Галичині, а й на Буковині, Волині, Закарпатті, в УСРР (зокрема редакції журналів «Знання», «Глобус», «Селянка України»), на Кубані (Лист з Кубані..., 1927), а також у багатьох країнах Європи, Північної та Південної Америки й Східної Азії. Окремі прихильники журналу поступово ставали його постійними авторами. Як згадувала членкиня редакційної колегії Емілія Дороцька-Кулик, редакція налагоджувала контакти «не тільки з читачками, що все більше й більше цікавилися різними справами, а в тому і жіночим питанням, але також з визначними особами в краю і за кордоном. Писали до нас і надсилали матеріали до газети Софія Русова і Марія Омельченко з Праги, Наталена Королева з Подєбрад, Савеля Стечишин з Канади, Олена Лотоцька з Америки, Ольга Кобилянська з Чернівець, Олена Пчілка з Києва – вона дуже скоро замовкла – та інші, що їх імена уже й не пригадаю. Писали з Парижу, Бразилії, Аргентини, Аляски, Харбіну, Зеленого Клину, Туреччини» (Дороцька-Кулик, 1988, с. 337).

У журналі велася рубрика «Переписка редакції», під якою публікувалися короткі відповіді на листи від читачів і авторів, слова подяки за фінансову підтримку видання, привітання з нагоди різних свят, приєднання передплатників тощо. Ця рубрика стала своєрідним публічним комунікативно-інформаційним центром, який створював атмосферу відкритості й товариськості, привідкривав таємниці формування змісту видання, словами подяки про надіслані матеріали й запевняннями про їхнє публікування інтригував читачів та підтримував їхній інтерес до часопису.

У п'ятому числі за травень 1926 р., у цій рубриці, було надруковано відповідь на листа чи не однієї з перших передплатниць журналу з Харбіна: «Дуже утішилися вісткою з Далекого Сходу. Ждемо на обіцяний другий лист. “Жін. Долю” посилаємо, – чи доходить? Вітаємо Вас, як і інших наших прихильниць, на далекій чужині» (Вп. П. О. Гордзієвська..., 1926). Цією передплатницею була Олена Гордзієвська (у дівочтві Швачинська) – педагогиня, українська громадська діячка на Зеленому Клині й у Китаї, зокрема у Харбіні та Шанхаї (Чорномаз, 2021, с. 485). Мабуть, не отримавши відповіді, редакція просила О. Гордзієвську надсилати матеріали, які обіцяла «враз з давнішими помістити» у журналі (Вп. П. Гордзієвська..., 1926). З подібними проханнями вона зверталася й до інших передплатниць з цього міста, зокрема у 1927 р. до «п. Кокорудзи» (Вп. п. Кокорудза..., 1927).

Ці повідомлення відкривають одну з «екзотичних» сторінок історії коломийського журналу – публікування матеріалів, які ознайомлювали читачок із далекою Східною Азією та життям українців у цьому регіоні. Доцільність їхнього подання редакція мотивувала так: «Від своїх прихильниць і передплатниць з м. Харбіна (Маньчжурія, Китай) одержала редакція “Ж. Д.” цікаві описи китайського, а по часті й українського життя... З огляду на те, що тепер “китайська справа” є на часі, завдяки тій революційній війні, що там відбувається, ми й будемо частинами містити ці цікаві описи» (Від редакції, 1927). Авторками цих матеріалів були українки, які через різні життєві обставини опинилися у Харбіні та інших містах Китаю.

Першою з-поміж них стала донька О. Гордзієвської – Маріанна (офіційне дівоче прізвище – Карло, у заміжжі – Мельник). Вона народилася на Поділлі, але у ранньому дитячому віці разом із батьками переїхала на Зелений Клин, а у 1922 р. – до Харбіна. У Китаї вона здобула середню і фахову освіту, працювала, створила родину (Дроздовська, 2025а). Спочатку М. Мельник надсилала матеріали з Харбіна, від 1935 р. – з Шанхая, а згодом – з м. Пакхой (тепер – м. Бейхай), куди переїздила через службові обов'язки чоловіка.

Її перший «допис з Харбіна» редакція надрукувала у четвертому числі журналу за 1927 р. У цьому репортажі вісімнадцятирічна авторка описувала традицію поминання померлих у Китаї ([Мель-

ник], 1927). До кінця того ж року у часописі з'явилося ще два її нариси: «Святкування Нового Року» ([Мельник], 1927а) та «Харбін»¹ ([Мельник], 1927б).

Маріанна Мельник

Дж.: Українці в Китаї (перша половина ХХ ст.): енцикл. довід. / уклад. В. Чорномаз. Одеса, 2021. С. 170.

Необхідно зазначити, що публікаційна активність М. Мельник у «Жіночій Долі» не мала регулярного характеру. Незважаючи на це, редакція вважала її своєю співробітницею, що підтверджує епізод з публічного листування з Оленою Рейтер (про неї мова йтиме далі): «Вітайте там нашу милу співробітницю панну Маряну Г. давно від неї вісток не мали» (Вп. П. інженер..., 1929). Загалом упродовж 1927–1931 рр., 1935–1936 рр. і 1938–1939 рр. у «Жіночій Долі» було надруковано одинадцять² різножанрових матеріалів (репортажі, нариси, кореспонденції, статті) М. Мельник під різними підписами, а саме: Маряна Г., Маряна Гордзівська, М. М., Charly³. У цих публікаціях українка, яка народилася у Кам'янці-Подільському, але зростала в екзотичному для неї соціально-політичному та культурному середовищі, пропонувала читачам «Жіночої Долі» розповіді про Китай, його традиції, клімат, про тогочасні суспільно-політичні події тощо.

¹ Публікація не закінчена, про що свідчить примітка «Далі буде», однак її продовження у наступних числах журналу не було. Точних відомостей про причини немає.

² Окрім згаданих у тексті, див. також: «Китайський театр» (1928. Ч. 4–6), «Три скарби Божественного Фо» (1928. Ч. 16, 17), «Свято ліхтарів» (1929. Ч. 1/2), «Китайська жінка» (1931. Ч. 1/2), «Нове Життя» (1935. Ч. 22; 1936 ч. 1/2, 3), «Шанхай 1935 року» (1936. Ч. 14), «Там, де свищуть кулі й цвітуть туберози» (1938. Ч. 10, 11), «Китайці про творчість Перл Бак» (1939. Ч. 11/12, 13/14).

³ Псевдонім вдалося розкрити завдяки редакційній примітці до репортажу «Свято Ліхтарів». У ній зазначалося: «Минулого року ми містили цікавий, зпід пера п. Charly, опис новорічного свята китайців...» ([Мельник], 1929). А оскільки авторкою матеріалу про новорічні традиції у Китаї, надрукованому 1927 р., була М. Гордзівська (згодом – Мельник), то це дає нам підстави стверджувати, що псевдонім Charly належить саме їй. Другим підтвердженням цього висновку є відповідь редакції М. Мельник, у якій вона дякує авторці за цікавий допис «Нове Життя» (Вп. Маріанна..., 1935), надрукований у журналі під цим псевдонімом.

М. Мельник, як і багатьох авторок «Жіночої Долі», цікавило питання емансипації. Уперше вона порушила її у статті «Китайська жінка», де констатувала, що у першій половині 1930-х рр. становище китайської жінки було «в багато разів ліпше, як було давніше. Навіть заміжні жінки користуються більшою свободою, не кажучи вже про дівчат, які вже зовсім вільно, як і європейки, ходять самі до шкіл, по вулицях, до кіна, театрів тощо». Проте вона відзначала, що у китайській пресі, яка знаходилася «в руках муштин», домінувала критична риторика щодо жіночого руху ([Мельник], 1931). Тему емансипації східноазійської жінки на сторінках «Жіночої Долі» вона розвивала у 1938 р., надіславши редакції переклад статті японської письменниці й педагогині Суміе Сео Мішіма про становище жінки у Японії, яка раніше була надрукована у нью-йоркському часописі «Asia» (Сео Мішіма, 1938).

Відновлення співпраці з виданням у 1935 р. М. Мельник розпочала публікацією «спеціального допису» п. н. «Нове Життя», у якому вона розповіла про зміни, що відбувалися в країні під керівництвом очільника китайського націоналістичного руху й одного з провідних військових і політичних діячів Китайської Республіки Чан Кайші ([Мельник], 1935, 1936а). Завершуючи свій розлогий матеріал, опублікований у трьох числах «Жіночої Долі», вона ретранслявала переконання, популярне серед прихильників очолюваного Чан Кайші руху: «“Нове Життя” – це соціальний рух, який іде попліч з освітою і політикою... це той ключ, який одімкне двері, зачинені досі, для піднесення й щастя всього Китаю» ([Мельник], 1936а, ч. 3). У наступній публікації М. Мельник поділилася враженнями про місто Шанхай, яке називала «найбільше в світі місто контрастів» ([Мельник], 1936б). У 1939 р. вона на прохання редакції «Жіночої Долі» провела опитування серед китайців, аби дізнатися їхню думку про роман-трилогію американської письменниці Перл Бак про китайських селян, за який вона у 1938 р. отримала Нобелівську та Пулітцерівську премії. Міркування своїх співрозмовників та їхню майже одноставну негативну оцінку переповіла читачам коломийського журналу у матеріалі «Китайці про творчість Перл Бак» ([Мельник], 1939).

У 1929 р. до кола співробітниць журналу «Жіноча Доля» приєдналася Олена Рейтер. Вона, як і М. Мельник, народилася у Кам'янці-Подільському, але зростала й навчалася в Україні, тут створила сім'ю – була одружена із сином С. Русової – Юрієм. Уже в еміграції у Чехословаччині розлучилася із ним та побралася з

Олена Рейтер

Дж.: Українці в Китаї (перша половина ХХ ст.): енцикл. довід. / уклад. В. Черномаз. Одеса, 2021. С. 222.

Володимиром Рейтером – учасником Національно-визвольних змагань у складі Армії УНР, який від грудня 1927 р. працював інженером на підприємствах у Китаї (Черномаз, 2021, с. 221). Олена переїхала до нього у 1928 р., одразу після закінчення Української господарської академії у Подєбрадах. Тут вона не лише працювала за інженерним фахом, а й стала однією з активних громадських діячок, зокрема, одразу долучилася до роботи харбінської філії товариства «Просвіта». У 1929 р. вона ініціювала створення жіночої секції при «Просвіті» й брала участь в установчих зборах, на яких виго-

лосила доповідь «про роллю жінки в українському суспільстві» (Дроздовська, 2025b; З Зеленого Клину, 1930).

Власне через активну громадську діяльність і зародилося співробітництво О. Рейтер із «Жіночою Долею». У журналі було надруковано відповідь редакції на її листа, у якій повідомлялося про надсилання порад щодо організації роботи жіночого гуртка та відповідної літератури, а також висловлювалася радість з приводу обіцяної співпраці з часописом (Вп. П. інженер..., 1929). Її Олена розпочала із подорожнього нарису «З Праги до Харбіну», підготовленого спеціально для журналу. Текст публікувався упродовж 1929–1930 рр.⁴ і занурював читачок в атмосферу подорожі авторки з Європи до Китаю.

⁴ 1929 р. *див.* у ч. 16, 17, 23, 24; 1930 р. – у ч. 1/2–7, 9–11, 15, 16/17.

Першу частину матеріалу п. н. «Харбін – Зелений Клин» (Рейтер, 1930) О. Рейтер, як і М. Мельник, присвятила розповіді про Харбін. Обидві авторки подавали короткий екскурс в історію заснування міста, але М. Мельник зосередила увагу на географічних, кліматичних особливостях Харбіна та побуті мешканців і її розповідь мала більш нарисовий характер. Публікація О. Рейтер – це ґрунтовна стаття про специфіку архітектури міста і його економічно-промисловий потенціал, про його культурні особливості, освітні можливості, етнічний склад населення. Авторка також наголошувала на російському впливі в усіх сферах життя Харбіна, який суттєво перешкоджав розвиткові українського культурного життя. Зокрема, вона писала: «Багато москалів служать при різних хинських установах. При кожній нагоді вони переконують хинців, що українці є підозрілим та протидержавним, до хинців вороже настроєним елементом. Тому людині, яка виявила себе українцем, тяжко дістати працю; видати українську книжку чи часопис заборонено. Просвіта існує лише під американським прапором... Отже, потрібна деяка мужність, щоби виявити себе українцем» (Рейтер, 1930, ч. 32). Також вона наголошувала на неоднорідності політичних уподобань українців та підкреслювала, що національна робота зосереджена переважно у руках політичних емігрантів, зокрема тих, які переїхали із Зеленого Клину. Окрім того, у цій статті О. Рейтер пояснювала відмінності між Зеленим Клином і Харбіном, адже спостерегла, що в «уяві більшості європейських українців Зелений Клин є великою українською кольонією з головним містом Харбіном – центром українського культурного життя на Далекому Сході» (Рейтер, 1930, ч. 31). Авторка подала схематичну мапу Зеленого Клину і його комплексну характеристику, підкреслила, що серед населення регіону 80 відсотків мають українське походження. Вона також розповіла про національне піднесення та розвиток українського культурного життя в краї після 1905 року і відзначила його замирання після входження регіону до складу РСФСР (Рейтер, 1930). Цей матеріал О. Рейтер є однією з небагатьох ґрунтовних публікацій в українській пресі Галичини 1930-х рр., присвячених Зеленому Клину.

Співпраця О. Рейтер⁵ із журналом продовжувалася до 1934 р. включно, коли був надрукований останній матеріал⁶. У нарисах і репортажах⁷ вона розповідала про повсякденне життя Харбіна, особливості побуту його мешканців, пов'язані із специфікою кліматичних умов, про культурні традиції і поведінкові моделі, акцентувала те, як місцеві жителі, китайці насамперед, сприймають європейців, як змінюється їхнє життя в нових соціально-політичних умовах. О. Рейтер із жalem констатувала, що місто поступово втрачає національний колорит, тому що «нова республіканська влада, проводячи низку реформ, ламає старі», які перешкоджали прирівнюванню «китайців до європейських народів», та описувала, як містяни китайського походження обходять ці нововведення (Рейтер, 1931d).

Інженерна освіта сприяла обізнаності О. Рейтер в економічно-господарській сфері. Про це, зокрема, свідчать статті «Боби соя» (Рейтер, 1931a) та «Цукроварство в Манджурії» ([Рейтер], 1934), які вона надрукувала у «Жіночій Долі». У них авторка розповідала про досвід використання китайцями сої, про зростання популярності цієї технічної та харчової культури в Європі, США та СРСР, а також докладно описала специфіку роботи цукроварних підприємств. Принагідно вона ділилася власним досвідом використання соєвих продуктів у кулінарії, а також згадала про дослідницьку діяльність чоловіка – В. Рейтера, який очолював у Харбіні лабораторію, що працювала над виготовленням клею з цієї рослини (Рейтер, 1931a, ч. 43). У цих публікаціях Олена ділилася враженнями, які справляли на неї місцева природа і люди. Зокрема, вона констатувала: «Все в Манджурії таке своєрідне, таке не подібне до європейського... Природа дика та примхлива... Люди покірні та забиті, поки сидять при селянській праці на землі, – й жорстокі та злі, коли відчувають себе сильни-

⁵ У процесі аналізу публікаційної активності цієї авторки на сторінках «Жіночій Долі» було встановлено, що свої матеріали вона підписувала як повним іменем і прізвищем, так і криптонімами: Р., О. Р.

⁶ Упродовж 1929–1934 рр. у журналі було надруковано десять матеріалів за її підписом. До усіх редакція подавала коментар: «Оригінальний допис з Китаю» або «Оригінальний допис до "Ж. Д."».

⁷ Див.: «Коли на дворі сорок ступенів морозу» (1931. Ч. 9, 11), «З харбінських вражінь» (1931. Ч. 15/16), «Спека» (1931. Ч. 32, 33), «Харбін, Манчжу-Го» (1933. Ч. 7, 8).

ми... Відповідно до оточення змінюються і європейці, що живуть тут довгий час...» ([Рейтер], 1934).

Вибух японсько-китайського конфлікту у вересні 1931 р. та проголошення у лютому 1932 р. незалежної держави Маньчжурія не припинили співробітництва О. Рейтер з редакцією «Жіночої Долі». Навпаки, ці події спонукали її до публікування розлогіх оглядових та аналітичних статей суспільно-політичної проблематики. У першій з-поміж них п. н. «Школа в Японії» (Рейтер, 1932) авторка розмірковувала над тим, у чому полягала особливість японської «народної вдачі», визначальними рисами якої вважала жертвовність, «впертість і завзятість» та «дух лицарства». Вона наголошувала, що для їхнього формування потрібні «роки й десятиліття завзятої впертої праці», а саме – виховання у родині і школі (Рейтер, 1932, ч. 7). О. Рейтер відзначала, що японці не цураються «науки», потрібної для того, аби стати «нарівні з іншими культурними народами», але першою і головною засадою виховання й освіти дітей у них «є націоналізм у властивому для Японії розумінню, а саме: в формі безконечної вірності й відданості імператорській родині». Розвиткові такої форми націоналізму, на її думку, сприяло кілька факторів, зокрема географічне положення країни, «віра в божеське походження імператорського роду», специфіка японської освітньої системи, де багато уваги приділялося плеканню моралі й етики, формуванню беззастережної вірності імператорові, поваги до народних героїв і любові до батьківщини, вивчення рідної мови, якій присвячувалося «майже половину шкільного часу», а також інтеграції «ідеї націоналізму» у викладання інших шкільних дисциплін (Рейтер, 1932).

У матеріалах «Тривожні дні Харбіну»⁸ ([Рейтер], 1932b) та «Настрої» ([Рейтер], 1932a) О. Рейтер подала огляд політичної та суспільної ситуації в Маньчжурії після бурхливих подій кінця 1931 р. – початку 1932 р. Її узагальненою оцінкою спостереженого стали такі слова: «“Нате вам самостійність.” “Не хочемо”... Так можна охарактеризувати увесь перебіг подій у Манджурії» ([Рейтер], 1932b, ч. 11, с. 4). Авторка змалювала настрої населення Харбіна (наголошуючи саме на китайсько-японських відносинах),

⁸ Особлива цінність цієї публікації полягає у тому, що друга її частина – це щоденникові записи О. Рейтер, у яких зафіксовані події у місті від 26 січня до 5 лютого 1932 р.

очікування (зокрема емігрантів) від японської влади, акцентувала економічні труднощі, поширення антияпонської пропаганди та зростання антиурядових настроїв серед китайського населення, а також порушувала проблему боротьби за політичний вплив у регіоні.

Ім'я Софії Яблонської як авторки вперше на сторінках «Жіночої Долі» з'явилося у 1933 р. На той час вона уже була добре відомою у Галичині як мандрівниця, фотографиня, пись-

Софія Яблонська
Дж.: Жіноча Доля. Коломия, 1934.
Ч. 7.

менниця (1932 р. вийшла у світ її перша книжка-тревелог «Чар Марокка»), а також репортажистка щоденника «Діло» та співробітниця журналу «Нова Хата». Представляючи її своїм читачкам, редакція «Жіночої Долі» писала: «...навазавши стосунки з нашою милою подорожничкою й письменницею... одержали від неї ось цього листа з далекого Індо-Китаю. Радо подаємо нашим ш. читачкам цей цікавий опис, що вводить нас в екзотичний світ незнаних нам азійських країв. А шановній авторці дякуємо за пам'ять про нас – та сподіваємося ще й дальших прецікавих вісток з цієї незвичайної мандрівки» (Яблонська, 1933). Упродовж 1933–1937 рр. у журналі було опубліковано сім матеріалів С. Яблонської – п'ять

листів і два репортажі. Одні з них увійшли до другого тревелогу письменниці, який п. н. «З країни рижу та опію» вийшов у світ 1935 р., а інші – до упорядкованого В. Габором збірника подорожніх нарисів, новел, оповідань, есе та інтерв'ю п. н. «Листи з Парижа. Листи з Китаю» (Яблонська, 2018).

Перша публікація С. Яблонської у журналі – це лист із м. Ханной, яке на той час було адміністративним центром Тонкіну – історичного регіону Північного В'єтнаму на кордоні з Китаєм, у

якому вона ділилася враженнями про своє перебування у регіоні й спілкування з місцевим населенням (Яблонська, 1933).

У 1934 р. п. н. «З країв сонця й тепла» редакція опублікувала кілька «виїмок» з листа С. Яблонської, якого вона надіслала уже з південної китайської провінції Юньнань О. Кисілевській. У ньому авторка повідомляла про свої наміри навесні 1934 р. повернутися до Галичини «на 2–3 місяці всього», впродовж яких «хотіла б дати по більших» містах краю «кілька відчитів-балачок на тему Далекого Сходу», а також ділилася своїми міркуваннями-переконаннями, що питомими рисами вдачі українців повинні бути «бадьорість, сміливість, оптимізм, а навіть певна домішка наївности» (Яблонська, 1934а).

На відміну від попередніх авторок, листи та нариси С. Яблонської, опубліковані у журналі, містили передусім яскраві враження авторки від спостереження за традиціями, культурою та побутом екзотичної країни, доповнені особистими переживаннями й емоціями (Яблонська, 1934b, 1937a). Скажімо, у 1935 р. «Жіноча Доля» опублікувала відповіді С. Яблонської на листи О. Кисілевської, у яких відома мандрівниця та репортажистка розповідала про облаштування свого побуту в Китаї у статусі «молодої хазяйки» (Яблонська, 1935). Продовженням «подробиць» з її життя стали листи, надруковані у журналі 1936 р. п. н. «Софія Яблонська господарює» (Яблонська, 1936). У репортажі «З мого “далека”» вона розповідала про стрімкі зміни у Китаї, які відбувалися під правлінням уряду Чан Кайші і які їй відверто не подобалися. Вона з гумором зазначала: «Все так скоро змінюється, – що я задумую купити собі на пам’ять автентичного китайця, – бо скоро напевно і їх забракне» (Яблонська, 1937b).

Таким чином, публікаційна активність М. Мельник, О. Рейтер та С. Яблонської у журналі «Жіноча Доля» мала відносно регулярний характер, хоча й не охоплювала всього періоду існування видання. Їхні матеріали репрезентують три різні погляди на Китай: особи, яка зростала в Китаї (М. Мельник), емігрантки (О. Рейтер) та мандрівниці (С. Яблонська). Характерною особливістю публікацій усіх трьох авторок було використання світлин із місцевими краєвидами, мешканцями Китаю, а також фотографії із приватних архівів.

Окрім текстів цих авторок, упродовж 1930-х рр. на сторінках журналу з'явилося кілька дописів інших кореспонденток⁹ – Варвари Осипенко, Капітолїни Слоновської, Катерини Лісогор, Антоніни Нестеренко, Анастасії Драгус, У. Хвилі (ймовірно, псевдонім), Н. Н. (автонім встановити не вдалося). Більшість із них становлять епістолярні свідчення, що містять цінну інформацію про умови життя українських громад у Китаї, діяльність їхніх представників та функціонування українських організацій.

Катерина Лісогор, Антоніна Нестеренко та Анастасія Драгус – членкині другої жіночої чоти товариства «Січ» у Харбїні – зверталися до редакції «Жіночої Долі» з проханням «не забувати за малий гурток українок, закинутих в далеку Китайщину» та підтримувати зв'язок з ними (Т-во «Січ», 1927). Їхній лист було опубліковано у 10-му числі журналу від 15 травня 1927 р., а через три місяці часопис надрукував світлину п. н. «ІІ. Жіноча чета “Січи” в Харбїні» і ще один лист харбїнських січовичок. Уже початок цього листа засвідчує важливість епістолярної комунікації для української еміграції: «В початку травня б. р. отримали вашого цінного листа, за якого ми дуже щиро дякуємо, як за пам'ять про нас, так і за побажання успіху в нашій скромній праці. Цей лист був для нас тим дорожчим, рідним, близьким, бо прийшов з далекої, хоч поневоленої, але дорогої нам усім Неньки України» (Драгус та ін., 1927). На відміну від М. Мельник, О. Рейтер та С. Яблонської, які переважно описували китайське середовище, ці дописувачки зосереджувалися на громадському житті українців у Харбїні: інформували про діяльність товариства «Січ», кількість його членів, про роботу жіночої чоти, суспільно-політичні умови, в яких доводилося жити і працювати українцям у цій країні. Авторки акцентували значну ідеологічну розрізненість української громади, а також зросійщення молоді. Свою коротку розповідь вони підсумовували: «Тут, на землі Хін, важко жити, працювати, але вважаємо нашу скромну працю за підготовчу до того великого часу, в якому й ми покликані будемо творити всенаціональну справу» (Драгус та ін., 1927).

У 1931 р. редакція журналу опублікувала лист своєї читачки з м. Тяньцзїнь – української театральної артистки

⁹ І два тексти без зазначення авторства: «Вістки з українського життя в Китаю» (1934. Ч. 21), «Хїнські жінки» (1937. Ч. 23).

Капітолїні Слоновської (Чорномаз, 2021, с. 238). Вона писала: «Тут в м. Тіенцзині оселився невеличкий гурток українців. Всі ми – емігранти з Великої України, яку слізно згадуємо, памятаючи повсякчас, що ми тілом і душею її діти». Авторка повідомляла про діяльність місцевої української громади, яка організувала хор, невелику читальню і бібліотеку «з творів українських письменників», передплачувала українську пресу з «Америци–Канади й інших країв», а також «Жіночу Долю» (Вістка..., 1931). У своєму листі К. Слоновська принагідно ділилася відомостями про свою театральну діяльність і пропонувала поділитися іншими своїми спогадами. Того ж року редакція «Жіночої Долі» отримала від цієї «прихильниці й співробітниці»¹⁰ кілька оригінальних матеріалів і «витинків з місцевих газет». Один із них – опис традиційного китайського весілля – було опубліковано в журналі у перекладі з російської (Китайське весілля, 1931).

Капітолїна Слоновська
Дж.: Жіноча Доля. Коломня, 1931.
Ч. 15/16.

У 1932 р. часопис надрукував другий її лист п. н. «Заморським Сестрам Українкам...», адресований членкиням Союзу українок Америки – Б. Гречковій, А. Йонкер, Е. Ситник та ін. У ньому К. Слоновська дякувала за підтримку «Жіночої Долі», яка, на її думку, «робить велике, світле діло, бо йде на поміч матерям в вихованні й поведженню з дітьми» (Заморським..., 1932). В іншому листі вона висловлювала щирю вдячність О. Дучимінській за нарис «Христос Родився», який настільки її зворушив, що вона не змогла «здержати сліз» (Лист..., 1933).

¹⁰ Саме так редакція «Жіночої Долі» трактувала своє листування з К. Слоновською (див. примітку до публікації «Китайське весілля» (Китайське..., 1931).

Через два роки К. Слоновська надрукувала розлогий некролог Євдокії Рибки – дружини організатора і заступника голови Української громади в м. Тяньцзін (УГТ) Костянтина Рибки, яка походила з «родини напів української» з м. Благовіщенськ (тепер – Росія), була організаторкою українського національного життя на Зеленому Клині, в Харбіні та Тяньцзіні (Слоновська, 1934). Матеріали журналу також дають змогу частково реконструювати біографію самої К. Слоновської, зокрема її участь у створенні жіночого відділу при Українській громаді в Тяньцзіні у 1934 р. (Вістки..., 1934).

Листування редакції з К. Слоновською тривало до її смерті у 1939 р., про що редакцію повідомила Варвара Осипенко (Вш. п. Осипенко..., 1939). Ймовірно, ця адресантка була членкинею жіночого відділу Української національної колонії в м. Тяньцзін (УНКТ), оскільки за посередництва О. Кисілевської налагодила зв'язок із Союзом українок у Львові (Вш. п. Осипенко..., 1939). У часописі оприлюднено фрагмент іншого листа цієї дописувачки, у якому вона розповідала про життя невеликої української громади у Тяньцзіні наприкінці 1930-х рр., про культурно-просвітницьку діяльність УНКТ та роботу жіночого відділу, який налічував 60 членкинь (Осипенко, 1939).

На початку 1932 р. у журналі було опубліковано ще один «оригінальний допис» із Харбіна авторки під криптонімом Н. Н. Це єдиний розлогий матеріал у «Жіночій Долі», присвячений огляду наслідків японсько-китайського збройного конфлікту. На основі власних спостережень і японської преси вона описувала зростання бандитизму, складне становище емігрантів та атмосферу нестабільності у Харбіні. Дописувачка повідомляла, що мала намір написати розлогу статтю «про тутешні події» чи до «Жіночої Долі», чи до іншого видання, але не наважилася. Вона наголошувала: «Тут такі складні відносини й одночасно такі рішучо незрозумілі для європейців прояви азійського духу, що іноді сміємося до сліз. Хоч властиво варто би було плакати, бо наше положення тут дуже хитке» (Н. Н., 1932b).

Другий допис цієї авторки був датований 7 грудня 1931 р., а у «Жіночій Долі» опублікований 14 лютого 1932 р. Авторка продовжила змальовувати важку політичну та економічну ситуацію і відзначала, що, незважаючи на це, українське громадське і

культурне життя у місті не завмерло. Вона, зокрема, писала: «Вчора¹¹ було у нас свято Рідної Школи і разом з тим відкриття нашої бібліотеки. Маємо дуже гарні мрії створити тут щось як народній університет. Як це не дивно, але маємо лекторів більше як треба, але боюся, що бракуватиме нам слухачів» (Н. Н., 1932а).

Проблему зросійщення, «за винятком декількох одиниць», українського жіноцтва у Харбіні порушила У. Хвиля у єдиній своїй публікації на сторінках «Жіночої Долі». Авторка підкреслювала вплив «московської» культури на українських жінок, яка «нищить усе, що залишилось в них українського, та вбиває маленькі зародки національного почуття, аби доказати, що України немає, а є тільки частина Росії, себто “Малоросія”». Водночас вона відзначала, що після пожвавлення українського громадського руху в Харбіні у 1932 р., «деякі з них прокинулися від довгого сну та починають уже свідомо називати себе не “малоросіянками”, а українками» (Хвиля, 1934). Дописувачка наголошувала на присутності у місті двох українських ідеологічно ворожих таборів: емігрантів та «радянців». Вона також повідомляла про функціонування у Харбіні (станом на 1934 р.) трьох жіночих українських спілок: жіночий гурток при товаристві «Просвіта», «Сестринство» при українській церкві та дівочий гурток при Спілці української молоді (Хвиля, 1934).

Лист ще однієї «прихильниці й передплатниці» журналу, яка побажала залишатися невідомою для широкого кола читачів, засвідчує неоднозначне сприйняття японсько-китайського протистояння українськими емігрантами. Авторка звертала увагу на неправдивості інформації в одному з чисел одного «львівського журналу» про закінчення китайсько-японської війни та на некоректні відгуки про «хінців». Вона писала: «...Ви б були захоплені великою патріотичною однастайністю й активністю хінців, з якою вони всі повстали на захист батьківщини». Вона навела низку прикладів, що засвідчували патріотизм, відданість і самопожертву китайців (як чоловіків, так і жінок), які 1937 р. добровільно стали на захист рідної землі, допомагали війську, пораненим та біженцям (Хінські жінки..., 1937).

Завдяки активному друкуванню епістолярних матеріалів «Жіноча Доля» стала платформою комунікації між авторками

¹¹ Тобто 6 грудня 1932 р., зважаючи на датування листа (Н. Н., 1932а).

й читачками. Так, у 1931 р. О. Рейтер опублікувала звернення: «Живу на чужині (Харбін, Китай), майже позбавлена українського товариства. В таких обставинах листування зі свідомими українками є впрост насолодою. Отже, якби яка з шан. Читачок (особливо з сільських учительок) захотіла листуватися не з “поважним паном”, лише з “не дуже поважною панею” – то прошу ласкаво писати на адресу: Ing. H. Reuter, c/o V. F. Kowalsky's V. Faktory. Hardin (old) China via Siberia» (Рейтер, 1931с). Це прохання не залишилося поза увагою читачок, і незабаром вона була змушена просити вибачення, адже отримала «стільки милих та щирих листів», що не мала змоги відповісти кожній кореспондентці особисто, та пообіцяла надати їм відповіді на сторінках журналу (Рейтер, 1931b).

Фрагменти приватного листування, які редакція оприлюднювала, розкривали і приватний вимір життя українок у Китаї: М. Мельник писала про вирощування городини, непорозуміння зі слугами-китайцями, приготування страв, святкування Різдва, виховання сина «за приписами статей в “Ж. В.”» (З наших..., 1937); К. Слоновська – про ремонт помешкання у Пекіні, відсутність рідномовного середовища у цьому місті, про тугу за Україною, «де рідна мова, де свої люди...», про підтримку японської сторони у військовому конфлікті (З наших..., 1937; Привіти..., 1938).

Висновки. У процесі перегляду усіх номерів журналу «Жіноча Доля» за 1925–1939 рр. було встановлено, що, крім С. Яблонської, епістолярій і репортажі з м. Юнан-Фу (тепер – м. Куньмін) якої друкувалися у виданні від 1933 р., до журналу вже з 1927 р. надсилали свої матеріали українки з таких міст Китаю, як Тяньцзін, Харбін, Шанхай, а пізніше – з міст Пакхой (тепер – м. Бейхай) і Пекін. Авторками цих публікацій були М. Мельник, О. Рейтер (обидвох редакція зараховувала до кола своїх співробітниць), К. Слоновська, а також дописувачки, які надіслали один-два матеріали, – В. Опанасенко, К. Лісогор, А. Нестеренко, А. Драгус, У. Хвиля та авторка під криптонімом Н. Н., який не вдалося розкрити. Окрім того, було з'ясовано, що саме М. Мельник (виступала під різними іменами, криптонімом М. М. і псевдонімом Charly) відкрила «китайський» тематичний напрям на сторінках коломийської «Жіночої Долі».

Публікаційна активність у журналі всіх авторок була епізодичною, що обумовлювалося як відстанню, так і суспільно-політичними подіями у Китаї в 1930-х рр. Серед матеріалів кореспонденток зі Східної Азії М. Мельник і О. Рейтер вирізнялися ширшим жанровим спектром: М. Мельник публікувала нариси, кореспонденції і статті, О. Рейтер – подорожні нариси, аналітичні й оглядові статті, а також щоденникові записи. Натомість у доробку інших кореспонденток цього регіону переважали епістолярні та репортажні тексти. Незважаючи на таку жанрову специфіку, українки з Китаю своїми текстами формували уявлення читачів про цю країну, її традиції, клімат, соціальні стосунки, політичні події тощо, а також акцентували особливості життя українських громад у цій частині світу. Проведений аналіз їхніх текстів дав підстави виокремити такі основні тематичні напрями: 1) особливості повсякденного життя, культури, традицій китайського та японського народів, актуальні суспільно-політичні події у регіоні; 2) соціально-політичне становище українців і діяльність українських громадських інституцій у Китаї в 1930-х рр. Ці матеріали були покликані не лише розважати чи збагачувати знання читачів про чужоземні етнокультурні і духовні традиції, вони насамперед засвідчували українську присутність у Східній Азії. Журнал «Жіноча Доля» за їхнім посередництвом ставав інформаційно-комунікативною платформою для зв'язку українок, які проживали у різних містах Китаю, з материковою Україною та з українськими еміграційними колами в інших країнах світу.

Література

Білоус, О., Лизанчук, В. (2025). Позацензурний журнал «Український Вісник» (1970–1972 рр.) – унікальне явище в історії української преси. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика, 56, 15–35. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2025.56.13057>

Від редакції. (1927). *Жіноча Доля*, 7, 5.

Вістка з далекого Тіенцзиня. (1931). *Жіноча Доля*, 15/16, 18.

Вістки з українського життя в Китаю. (1934). *Жіноча Доля*, 21, 8.

Вп. Маріянна М. в Шангаю. (1935). *Жіноча Доля*, 17, 20.

Вп. П. Гордзівська в Харбіні, Хіни. (1926). *Жіноча Доля*, 10, 14.

Вп. П. інженер Олена фон Райтер, Харбін. (1929). *Жіноча Доля*, 11, 15.

Вп. п. Кокорудза, Харбін, Хіни. (1927). *Жіноча Доля*, 2, 11.

Вп. П. О. Гордзівська, Харбін, Хіни. (1926). *Жіноча Доля*, 5, 18.

Вш. п. Осипенко, Тіентсін, Китай. (1939). *Жіноча Доля*, 13/14, 19.

Габор, В. (2025). Чеськомовні часописи Карпатської України 1938–1939 рр.: тематичні пріоритети й авторське коло. *Пресознавство*, 6, 46–64. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2025-6-3>

Дороцька-Кулик, Е. (1988). На дорозі у світ. *Коломия й Коломийщина: збірник споминів і статей про недавнє минуле*, 335–342. Філядельфія.

Драгус, А., Нестеренко, А., Лісогор, К. (1927). П Жіноча Чета Т-ва «Січ» в Харбїні. *Жіноча Доля*, 16, 5.

Дроздовська, О. (2025a). Мельник Маріанна. *Biograma*: енциклопедія імен української преси [електронний ресурс]. <https://biograma.net.ua/melnyk-marianna/>

Дроздовська, О. (2025b). Рейтер Олена. *Biograma*: енциклопедія імен української преси [електронний ресурс]. <https://biograma.net.ua/reuter-olena/> З Зеленого Клину. (1930). *Жіноча Доля*, 1/2, 6.

З наших далеких листів. (1937). *Жіноча Доля*, 14, 12.

Заморським Сестрам Українкам пані Б. Гречковій, А. Йонкер, Е. Ситник та іншим... (1932). *Жіноча Доля*, 17, 9.

Зелінська, Н., Астапцева, Х. (2025). Тема моди у дискурсі жіночої періодики міжвоєнної Галичини: «Жіноча Воля», додаток до часопису «Жіноча Доля». *Сторінки історії: збірник наукових праць*, 61, 256–280. Київ. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.61.2025.347312>

Катола, О. (2025). Журнал «Пам'ятки України» (1969–1985 рр.): аспекти редакційної політики. *Пресознавство*, 6, 65–76. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2025-6-4>

Качкан, В. А. (1993). Організаторка «Жіночої Долі» (Олена Кисілевська – редакторка, видавець, громадсько-культурна діячка). *Українська періодика: історія і сучасність: тези доп. і повід. Всеукр. наук.-теорет. конф. (9–10 грудня 1993 р.)*, 232–236. Львів.

Китайське весілля. (1931). *Жіноча Доля*, 27, 7.

Кліщ, Л. І. (2006). Коломийський журнал «Жіноча Доля» (1925–1939) в літературному процесі Галичини початку ХХ століття: дис. ... канд. філол. наук. Херсон.

Колісник, Ю. (2026). Журнал «Народна творчість та етнографія» в системі радянської жуналістики (1957–1991). *Український інформаційний простір*, 1(17), 148–170. DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(17\).2026.359290](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(17).2026.359290)

Комариця, М. (2024). Діалог культур і емансипація: за публікаціями журналу «Жіноча Доля». *Пресознавство*, 5, 49–64. Львів. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2024-5-3>

Кость, С., Бурдега, Т. (2026). Українсько-польський дискурс у газеті «Рідний Край» (1920–1922). *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*, 58, 3–15. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2026.58.13890>

Курдидик, А. (1988). Друковане слово в Коломїї. *Коломия й Коломийщина: збірник споминів і статей про недавнє минуле*, 313–324. Філядельфія.

Лист з Кубані до дітей в Галичині, в Америці та Канаді. (1927). *Жіноча Доля*, 4, 7.

Лист із далекого Китаю до нашої співробітниці п. Ол. Дучимінської. (1933). *Жіноча Доля*, 8, 14.

[Мельник, М.]. Гордзівська М. (1927а). Святкування Нового Року. *Жіноча Доля*, 8/9, 11–13.

[Мельник, М.]. Гордзівська М. (1927б). Харбін. *Жіноча Доля*, 7, 5–6.

[Мельник, М.]. М. М. (1939). Китайці про творчість Перл Бак. *Жіноча Доля*, 11/12, 11; 13/14, 10–11.

[Мельник, М.]. Маряна Г. (1931). Китайська жінка. *Жіноча Доля*, 1/2, 15–16.

[Мельник, М.]. Маряна Г. (1927). Свято померших в Китаю. *Жіноча Доля*, 4, 5.

[Мельник, М.]. Charly. (1935). «Нове Життя». *Жіноча Доля*, 22, 12.

[Мельник, М.]. Charly. (1936а). «Нове Життя». *Жіноча Доля*, 1/2, 15–16; 3, 7, 10.

[Мельник, М.]. Charly. (1929). «Свято Ліхтарів». *Жіноча Доля*, 1/2, 5.

[Мельник, М.]. Charly. (1936б). Шанхай 1935 року. *Жіноча Доля*, 14, 7, 10.

Монолатій, І. С. (1994). Часопис «Жіноча Доля» (1925–1939 рр.) і його роль у розвитку національного жіночого руху в Галичині. *Українська періодика: історія і сучасність: доп. та повід. другої Всеукр. наук.-теорет. конф. 21–22 грудня 1994 р.*, 56–58. Львів; Житомир.

Н. Н. (1932а). З далекого Харбину. *Жіноча Доля*, 6, 8.

Н. Н. (1932б). З Манджурського кітла. *Жіноча Доля*, 1/2, 11.

Нагорняк, М. (2025). Часопис «Радіо. Мовлення. Слухання. Техніка. Амасторство» та його роль у становленні українського радянського радіомовлення 30-х – початку 40-х рр. XX ст. *Пресознавство*, 7, 101–122. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2025-7-5>

Осипенко, В. (1939). Вістка з Тієнтсіну, Китай. *Жіноча Доля*, 15/16, 13–14.

Павлюх, М. (2022). Коломийський політичний часопис «Жіноча Доля» (1925–1939): формування образу жінки-громадянки. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, 1(12), 65–75. Луцьк.

Передерій, В. (2010). Жіночі часописи Галичини. *Вісник НТШ*, 44, 36–38. Львів.

Передерій, В. (уклад.). (1996). Українські періодичні видання для жінок в Галичині (1853–1939 рр.): анот. кат. Львів.

Привіти й листи з Китаю. (1938). *Жіноча Доля*, 9, 16.

Рейтер, О. (1931а). Боби соя. *Жіноча Доля*, 42, 8–9; 43, 9; 44, 8.

Рейтер, О. (1931б). До шановних та милих пань, що написали мені листи. *Жіноча Доля*, 17, 11.

Рейтер, О. (1931с). Живу на чужині... *Жіноча Доля*, 9, 11.

Рейтер, О. (1931д). З харбінських вражінь. *Жіноча Доля*, 15/16, 10.

Рейтер, О. (1930). Харбін – Зелений Клин. *Жіноча Доля*, 31, 7; 32, 7; 39, 8; 41, 7; 43, 7; 46, 8; 50, 7.

Рейтер, О. (1932). Школа в Японії. *Жіноча Доля*, 7, 7–8; 8, 7–8; 9, 5–6; 10, 4–5.

[Рейтер, О.]. О. Р. (1932a). Настрої. *Жіноча Доля*, 21/22, 5–7.

[Рейтер, О.]. О. Р. (1932b). Тривожні дні Харбіну. *Жіноча Доля*, 11, 4–5; 12, 7–8; 13, 8–9; 14, 4–5; 15, 8–9.

[Рейтер, О.]. Р. (1934). Цукроварство в Манджурії. *Жіноча Доля*, 5, 9–11.

Сео Мішіма, С. (1938). Японські жінки пробиваються вперед. *Жіноча Доля*, 13/14, 12–13; 15/16, 12–13; 17, 8–9.

Середа, О. (2025). Часопис «Ілюстровані Вісті» (1940–1941 рр.): візуальна хроніка українського літературно-мистецького життя. *Пресознавство*, 6, 105–123. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2025-6-6>

[Сіменович, В.] Сіменс, В. (1925). До дорогих читачок і читачів «Жіночої Долі». *Жіноча Доля*, 2, 6.

Слоновська, К. (1934). На могилу незабутній Евдокії Івановні Рибиці. *Жіноча Доля*, 23, 9–10.

Сніцарчук, Л. (2023). «Писати мушу – це є умова мого життя»: листи Софії Яблонської до Олени Кисілевської (1934–1939 рр.). *Пресознавство*, 3, 167–180. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2023-3-10>

Т-во «Січ» в м. Харбіні. (1927). *Жіноча Доля*, 10, 6.

Хвиля, У. (1934). Про життя української жінки в місті Харбіні. *Жіноча Доля*, 9, 10–11.

Хінські жінки на тлі воєнної заверюхи. (1937). *Жіноча Доля*, 23, 8–9.

Чорномаз, В. (уклав). (2021). Українці в Китаї (перша половина ХХ ст.): енцикл. довід. Видавничий дім «Гельветика».

Яблонська, С. (1937a). До вас летить моя думка... *Жіноча Доля*, 12, 11–12.

Яблонська, С. (1934a). З країв сонця й тепла. *Жіноча Доля*, 1, 9–10.

Яблонська, С. (1937b). З мого «далека». *Жіноча Доля*, 8/9, 19–20.

Яблонська, С. (1934b). Китайці та їх земля. *Жіноча Доля*, 6, 9–10; 7, 8–9.

Яблонська, С. (1933). Лист до «Жіночої Долі» в Коломиї. *Жіноча Доля*, 13/14, 9–10.

Яблонська, С. (1935). Лист з Китаю. *Жіноча Доля*, 22, 7, 9.

Яблонська, С. (2018). Листи з Парижа. Листи з Китаю: подорожні нариси, новели, оповідання, есеї, інтерв'ю / упоряд., передм., літ. ред. і прим. В. Габора. Львів: Піраміда.

Яблонська, С. (1936). Софія Яблонська господарює. *Жіноча Доля*, 11, 13–14; 12, 13–14.

Kulesha, N. & Posivnych, M. (2025). Russian occupation of Eastern Galicia: Representation of the Events of 1914–1915 in the Viennese german-language press. *East European Historical Bulletin*, 37, 62–73. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058X.37.346055>

References

- Bilous, O. & Lyzanchuk, V. (2025). Pozatsenzurnyi zhurnal «Ukrainskyi Visnyk» (1970–1972 rr.) – unikalne yavlyshche v istorii ukrainskoi presy [The uncensored journal «Ukrainian Herald» (1970–1972) is a unique phenomenon the history of Ukrainian press]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya Zhurnalistyka*, 56, 15–35. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2025.56.13057> [in Ukrainian].
- Chornomaz, V. (Comp.). (2021). Ukraintsi v Kytai (persha polovyna XX st.) [Ukrainian in China (first half of the XX century)]: entsykl. dovid. Odesa [in Ukrainian].
- Dorotska-Kulyk, E. (1988). Na dorozhi u svit [On the road to the world]. *Kolomyia y Kolomyishchyna: zbirnyk spomyniv i statei pro nedavnie mynule*, 335–342. Filiadelfia [in Ukrainian].
- Drahus, A., Nesterenko, A. & Lisohor, K. (1927). II Zhinocha Cheta T-va «Sich» v Kharbini [Second women's platoon of the Sich society in Harbin]. *Zhinocha Dolia*, 16, 5 [in Ukrainian].
- Drozdovska, O. (2025a). Melnyk Marianna [Melnyk Marianna]. *Biograma: entsyklopediia imen ukrainskoi presy* [elektronnyi resurs]. <https://biograma.net.ua/melnyk-marianna/> [in Ukrainian].
- Drozdovska, O. (2025b). Reiter Olena [Reiter Olena]. *Biograma: entsyklopediia imen ukrainskoi presy* [elektronnyi resurs]. <https://biograma.net.ua/reiter-olena/> [in Ukrainian].
- Gabor, V. (2025). Cheskomovni chasopysy Karpatskoi Ukrainy 1938–1939 rr.: tematychni priorytety y avtorske kolo [Czech-language periodicals of Carpathian Ukraine (1938–1939): thematic priorities and contributors]. *Presoznavstvo*, 6, 46–64. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2025-6-3> [in Ukrainian].
- Kachkan, V. A. (1993). Orhanizatorka «Zhinochoi Doli» (Olena Kysilevska – redaktor, vydavets, hromadsko-kulturna diiachka) [Organizer of «Zhinocha Dolia» (Olena Kysilevska – editor, publisher, public and cultural figure)]. *Ukrainska periodyka: istoriia i suchasnist: tezy dop. i povid. Vseukr. nauk.-teoret. konf. (9–10 hrudnia 1993 r.)*, 232–236. Lviv [in Ukrainian].
- Katola, O. (2025). Zhurnal «Pamiatky Ukrainy» (1969–1985 rr.): aspekty redaktsiinoi polityky [The journal «Pamiatky Ukrainy» (1969–1985): aspects of editorial policy]. *Presoznavstvo*, 6, 65–76. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2025-6-4> [in Ukrainian].
- Khinski zhinky na tli voiennoi zaveruukhy [Chinese women in the context of war]. (1937). *Zhinocha Dolia*, 23, 8–9 [in Ukrainian].
- Khvyliia, U. (1934). Pro zhyttia ukrainskoi zhinky v misti Kharbini [About the life of a Ukrainian woman in Harbin]. *Zhinocha Dolia*, 9, 10–11 [in Ukrainian].
- Klishch, L. I. (2006). Kolomyiskyi zhurnal «Zhinocha Dolia» (1925–1939) v literaturnomu protsesi Halychyny pochatku XX stolittia [Kolomyian Magazine «Women's Fate» (1925–1939) in the Literary Process of Galicia at the Beginning of the 20th century]: dys. ... kand. filol. nauk. Kherson [in Ukrainian].
- Kolisnyk, Yu. (2026). Zhurnal «Narodna tvorchist ta etnografia» v systemi radianskoi zhurnalistyky (1957–1991) [The «Folk Creativity and Ethnography»

journal in the Soviet journalism system]. *Ukrainskyi informatsiynyi prostir*, 1(17), 148–170. DOI: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(17\).2026.359290](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(17).2026.359290) [in Ukrainian].

Komarytsia, M. (2024). Dialoh kultur i emansypatsiia: za publikatsiiamy zhurnalu «Zhinocha Dolia» [Dialogue of cultures and emancipation: based on publications from the magazine «Zhinocha Dolia»]. *Presoznavstvo*, 5, 49–64. Lviv. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2024-5-3> [in Ukrainian].

Kost, S. & Burdeha, T. (2026). Ukrainsko-polskyi dyskurs u hazeti «Ridnyi Krai» (1920–1922) [Ukrainian–Polish discourse in the newspaper «Ridnyi Krai» (1920–1922)]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii Zhurnalistyka*, 58, 3–15. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2026.58.13890> [in Ukrainian].

Kulesha, N. & Posivnych, M. (2025). Russian occupation of Eastern Galicia: Representation of the Events of 1914–1915 in the Viennese german-language press. *East European Historical Bulletin*, 37, 62–73. DOI: <https://doi.org/10.24919/2519-058X.37.346055> [in English].

Kurdydyk, A. (1988). Drukowane slovo v Kolomyi [Printed word in Kolomyia]. *Kolomyia y Kolomyishchyna: zbirnyk spomyniv i statei pro nedavnie mynule*, 313–324. Filiadelfiia [in Ukrainian].

Kytaiske vesillia [Chinese wedding]. (1931). *Zhinocha Dolia*, 27, 7 [in Ukrainian].

Lyst iz dalekoho Kytaiu do nashoi spivrobitnytsi p. Ol. Duchyminskoi [Letter from distant China to Ol. Duchymynska]. (1933). *Zhinocha Dolia*, 8, 14 [in Ukrainian].

Lyst z Kubani do ditei v Halychyni, v Amerytsi ta Kanadi [Letter from Kuban to children in Galicia, the United States and Canada]. (1927). *Zhinocha Dolia*, 4, 7 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. Charly. (1935). «Nove Zhyttia» [«New Life»]. *Zhinocha Dolia*, 22, 12 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. Charly. (1936a). «Nove Zhyttia» [«New Life»]. *Zhinocha Dolia*, 1/2, 15–16; 3, 7, 10 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. Charly. (1936b). Shankhai 1935 roku [Shanghai in 1935]. *Zhinocha Dolia*, 14, 7, 10 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. Charly. (1929). «Sviato Likhtariv» [Lantern Festival]. *Zhinocha Dolia*, 1/2, 5 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. Hordziievska M. (1927b). Kharbin [Harbin]. *Zhinocha Dolia*, 7, 5–6 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. Hordziievska M. (1927a). Sviatkuvannia Novoho Roku [New Year celebration]. *Zhinocha Dolia*, 8/9, 11–13 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. M. M. (1939). Kytaitsi pro tvorchist Perl Bak [Chinese views on the work of Pearl S. Buck]. *Zhinocha Dolia*, 11/12, 11; 13/14, 10–11 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. Mariana H. (1931). Kytaiska zhinka [Chinese woman]. *Zhinocha Dolia*, 1/2, 15–16 [in Ukrainian].

[Melnyk, M.]. Mariana H. (1927). Sviato pomershykh v Kytaiu [Festival of the Dead in China]. *Zhinocha Dolia*, 4, 5 [in Ukrainian].

Monolatii, I. S. (1994). Chasopys «Zhinocha Dolia» (1925–1939 rr.) i yoho rol u rozvytku natsionalnoho zhinochoho rukhu v Halychyni [The journal «Zhinocha Dolia» (1925–1939) and its role in the development of the national women's movement in Galicia]. *Ukrainska periodyka: istoriia i suchasnist: dop. ta povid. druhoi Vseukr. nauk.-teoret. konf. 21–22 hrudnia 1994 r.*, 56–58. Lviv; Zhytomyr [in Ukrainian].

N. N. (1932a). Z dalekoho Kharbynu [From distant Harbin]. *Zhinocha Dolia*, 6, 8 [in Ukrainian].

N. N. (1932b). Z Mandzhurskoho kitla [From the Manchurian cauldron]. *Zhinocha Dolia*, 1/2, 11 [in Ukrainian].

Nahorniak, M. (2025). Chasopys «Radio. Movlennia. Slukhannia. Tekhnika. Amatorstvo» ta yoho rol u stanovlenni ukrainskoho radianskoho radiomovlennia 30-kh – pochatku 40-kh rr. XX st. [Magazine «Radio. Broadcasting. Listening. Machinery. Amateurship» and its role in formation Ukrainian Soviet broadcasting 30's – early 40's of the 20th century]. *Presoznavstvo*, 7, 101–122. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2025-7-5> [in Ukrainian].

Osypenko, V. (1939). Vistka z Tiientsinu, Kytai [News from Tianjin, China]. *Zhinocha Dolia*, 15/16, 13–14 [in Ukrainian].

Pavliukh, M. (2022). Kolomyiskyi politychnyi chasopys «Zhinocha Dolia» (1925–1939): formuvannia obrazu zhinky-hromadianky [Kolomyian political magazine «Zhinocha Dolia» (1925–1939): shaping the image of a female citizen]. *Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii*, 1(12), 65–75. Lutsk [in Ukrainian].

Peredyrii, V. (Comp.). (1996). Ukrainski periodychni vydannia dlia zhinek v Halychyni (1853–1939 rr.) [Ukrainian women's periodicals in Galicia (1853–1939)]: anot. kat. Lviv [in Ukrainian].

Peredyrii, V. (2010). Zhinochi chasopysy Halychyny [Women's periodicals of Galicia]. *Visnyk NTSh*, 44, 36–38. Lviv [in Ukrainian].

Pryvity y lysty z Kytaiu [Greetings and letters from China]. (1938). *Zhinocha Dolia*, 9, 16 [in Ukrainian].

Reiter, O. (1931a). Boby soia [Soybeans]. *Zhinocha Dolia*, 42, 8–9; 43, 9; 44, 8 [in Ukrainian].

Reiter, O. (1931b). Do shanovnykh ta mylykh pan, shcho napysaly meni lysty [To esteemed and kind ladies who wrote me letters]. *Zhinocha Dolia*, 17, 11 [in Ukrainian].

Reiter, O. (1930). Kharbyn – Zelenyi Klyn [Harbin – Green Ukraine]. *Zhinocha Dolia*, 31, 7; 32, 7; 39, 8; 41, 7; 43, 7; 46, 8; 50, 7 [in Ukrainian].

[Reiter, O.]. O. R. (1932a). Nastroi [Moods]. *Zhinocha Dolia*, 21/22, 5–7 [in Ukrainian].

[Reiter, O.]. O. R. (1932b). Trivozhni dni Kharbynu [Tense days in Harbin]. *Zhinocha Dolia*, 11, 4–5; 12, 7–8; 13, 8–9; 14, 4–5; 15, 8–9 [in Ukrainian].

[Reiter, O.]. R. (1934). Tsukrovarstvo v Mandzhurii [Sugar production in Manchuria]. *Zhinocha Dolia*, 5, 9–11 [in Ukrainian].

Reiter, O. (1932). Shkola v Yaponii [School in Japan]. *Zhinocha Dolia*, 7, 7–8; 8, 7–8; 9, 5–6; 10, 4–5 [in Ukrainian].

Reiter, O. (1931d). Z kharbinskykh vrazhin [Impressions from Harbin]. *Zhinocha Dolia*, 15/16, 10 [in Ukrainian].

Reiter, O. (1931c). Zhyvu na chuzhyni... [Living in exile...]. *Zhinocha Dolia*, 9, 11 [in Ukrainian].

Seo Mishima, S. (1938). Yaponski zhinky probyvaiusia vpered [Japanese women advancing]. *Zhinocha Dolia*, 13/14, 12–13; 15/16, 12–13; 17, 8–9 [in Ukrainian].

Sereda, O. (2025). Chasopys «Iliustrovani Visti» (1940–1941 rr.): vizualna khronika ukrainskoho literaturno-mystetskoho zhyttia [The periodical «Iliustrovani Visti» (1940–1941): a visual chronicle of Ukrainian literary and artistic life]. *Presoznavstvo*, 6, 105–123. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2025-6-6> [in Ukrainian].

[Simenovych, V.] Simens, V. (1925). Do dorohykh chytachok i chytachiv «Zhinochoi Doli» [To dear readers of «Zhinocha Dola»]. *Zhinocha Dolia*, 2, 6 [in Ukrainian].

Slonovska, K. (1934). Na mohylu nezabutnii Evdokii Ivanovni Rybtsi [In memory of Evdokia Ivanovna Rybka]. *Zhinocha Dolia*, 23, 9–10 [in Ukrainian].

Snitsarchuk, L. (2023). «Pysaty mushu – tse ye umova moho zhyttia»: lysty Sofii Yablonskoi do Oleny Kysilevskoi (1934–1939 rr.) [«I have to write – my life depends on it»: Sofia Yablonska's correspondence with Olena Kysilevska (1934–1939)]. *Presoznavstvo*, 3, 167–180. DOI: <https://doi.org/10.37222/2786-7552-2023-3-10> [in Ukrainian].

T-vo «Sich» v m. Kharbini [The Sich Society in Harbin]. (1927). *Zhinocha Dolia*, 10, 6 [in Ukrainian].

Vid redaktsii [Editorial]. (1927). *Zhinocha Dolia*, 7, 5 [in Ukrainian].

Vistka z dalekoho Tiientszynie [News from distant Tianjin]. (1931). *Zhinocha Dolia*, 15/16, 18 [in Ukrainian].

Vistky z ukrainskoho zhyttia v Kytaii [News from Ukrainian life in China]. (1934). *Zhinocha Dolia*, 21, 8 [in Ukrainian].

Vp. Mariianna M. v Shanhaii [Mariianna M. in Shanghai]. (1935). *Zhinocha Dolia*, 17, 20 [in Ukrainian].

Vp. P. Hordziievska v Kharbini, Khiny [Hordziievska in Harbin, China]. (1926). *Zhinocha Dolia*, 10, 14 [in Ukrainian].

Vp. P. inzhiner Olena fon Raiter, Kharbin [Engineer fon Reiter]. (1929). *Zhinocha Dolia*, 11, 15 [in Ukrainian].

Vp. p. Kokorudza, Kharbin, Khiny [Kokoruzain Harbin, China]. (1927). *Zhinocha Dolia*, 2, 11 [in Ukrainian].

Vp. P. O. Hordziievska, Kharbin, Khiny [O. Hordziievska in Harbin, China]. (1926). *Zhinocha Dolia*, 5, 18 [in Ukrainian].

Vsh. p. Osypenko, Tiientsin, Kytai [Osypenko in Tianjian, China]. (1939). *Zhinocha Dolia*, 13/14, 19 [in Ukrainian].

Yablonska, S. (1937a). Do vas letyt moia dumka... [My thoughts fly to you...]. *Zhinocha Dolia*, 12, 11–12 [in Ukrainian].

Yablonska, S. (1934b). Kytaitsi ta yikh zemlia [The Chinese and their land]. *Zhinocha Dolia*, 6, 9–10; 7, 8–9 [in Ukrainian].

Yablonska, S. (1933). Lyst do «Zhinochoi Doli» v Kolomyi [Letter to «Zhinocha Dolia» in Kolomyia]. *Zhinocha Dolia*, 13/14, 9–10 [in Ukrainian].

Yablonska, S. (1935). Lyst z Kytaiu [Letter from China]. *Zhinocha Dolia*, 22, 7, 9 [in Ukrainian].

Yablonska, S. (2018). Lysty z Paryzha. Lysty z Kytaiu [Letters from Paris. Letters from China]: podorozhni narysy, novely, opovidannia, esei, intervju / uporiad., peredm., lit. red. i prym. V. Gabora. Lviv: Piramida [in Ukrainian].

Yablonska, S. (1936). Sofiya Yablonska hospodariuie [Sofiya Yablonska as a homemaker]. *Zhinocha Dolia*, 11, 13–14; 12, 13–14 [in Ukrainian].

Yablonska, S. (1934a). Z kraiv sonsia y tepla [from the lands of sun and warmth]. *Zhinocha Dolia*, 1, 9–10 [in Ukrainian].

Yablonska, S. (1937b). Z moho «daleka» [From my faraway place]. *Zhinocha Dolia*, 8/9, 19–20 [in Ukrainian].

Z nashykh dalekykh lystiv [From our distant letters]. (1937). *Zhinocha Dolia*, 14, 12 [in Ukrainian].

Z Zelenoho Klynu [From Green Ukraine]. (1930). *Zhinocha Dolia*, 1/2, 6 [in Ukrainian].

Zamorskym Sestram Ukrainka pani B. Hrechkovii, A. Yonker, E. Sytnyk ta inshym... [To overseas Ukrainian sisters B. Hrechkova, A. Yonker, E. Sytnyk and other...]. (1932). *Zhinocha Dolia*, 17, 9 [in Ukrainian].

Zelinska, N. & Astartseva, Kh. (2025). Tema mody u dyskursi zhinochoi periodyky mizhvoiennoi Halychyny: «Zhinocha Volia», dodatok do chasopysu «Zhinocha Dolia» [The fashion theme in the discourse of women's periodicals in interwar Galicia: «Zhinocha Volia» [Women's Liberty], a supplement to the magazine «Zhinocha Dolia» [Women's Destiny]]. *Storinky istorii: zbirnyk naukovykh prats*, 61, 256–280. Kyiv. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.61.2025.347312> [in Ukrainian].

Olesia Drozdovska

PhD in Philology, Senior Research Fellow,
Senior Researcher of the Research Institute for Press Studies,
Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv
(Lviv, Ukraine)

THE MAGAZINE «ZHINOCHA DOLIA» (KOLOMYIA, 1925–1939s) AND UKRAINIAN WOMEN AUTHORS FROM CHINA

The aim of the article is to examine one of the under-researched aspects of the history of the Kolomyia magazine «Zhinocha Dolia», related to Ukrainian women who lived in China during the 1920s and 1930s. It seeks to identify the features of their collaboration with the magazine and determine the main thematic areas of the published materials. The task is to establish a group of women authors who contributed to the magazine from different cities in

Chinese, to identify their publications and to carry out a thematic analysis of the texts. The research methods employed include press clipping, biographical, comparative, and analytical methods. The study reveals that, alongside the correspondence and reports by the famous adventurer, journalist, and writer S. Yablonska, the magazine *Zhinocha Dolia* published materials by M. Melnyk, V. Osypenko, O. Reiter, K. Slonovska, and other Ukrainian women based in Harbin, Tianjin, and Shanghai. The novelty of the study lies in bringing into academic circulation this little-known episode in the history of the journal. The findings show that collaboration between these authors and the magazine was sporadic rather than regular, due both to geographical distance and to the socio-political developments in China during the 1930s. The genre features of these publications are characterised by a predominance of reportage and epistolary texts. Content analysis reveals the following main thematic areas: (1) aspects of everyday life, culture, and traditions of the Chinese and Japanese peoples, as well as the socio-political developments in the region; (2) the socio-political situation of Ukrainians and the activities of Ukrainian civic organisations in China in the 1930s. Finally, the study highlights that the magazine functioned as an informational and communicative platform, facilitating connections among Ukrainian women in China, as well as linking them with Ukraine and Ukrainian émigré communities worldwide.

Keywords: Ukrainian women's press, *Zhinocha Dolia* magazine, Ukrainian women authors in China, publication activity, thematic analysis, Ukrainian émigré communities worldwide.

Стаття надійшла 31.03.2026

Прийнято 30.04.2026

Опубліковано on-line 26.06.2026